

Кузьменко Л. Г.
Національний університет
«Києво-Могилянська академія»,
к. е. н., доцент, засл. економіст України,
доцент кафедри економічної теорії;
Київський інститут інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри інтелектуальної власності і права

ДОБРОСОВІСНА КОНКУРЕНЦІЯ – ЕФЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Інтеграція економіки України до ЄС неминуче ставить вітчизняних виробників продукції в умови жорсткої конкуренції з іноземними виробниками. Загальновизнаним є те, що конкуренція є основним регулюючим механізмом у ринковій економіці, конкуренція змушує підприємця постійно шукати і знаходити нові види продуктів і послуг, які потрібні ринку, сприяє тому, що підприємці намагаються освоїти продукцію високої якості за цінами ринку, стимулює використання найбільш ефективних способів виробництва.

Важливою стратегічною метою розвитку України сьогодні є переведення її економіки на інноваційний шлях розвитку, зростання конкурентоспроможності та підвищення якості життя людей. Як зазначається у рекомендаціях парламентських слухань «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів»: «Динаміка розвитку світової економіки, яка спостерігається останніми роками, свідчить про те, що серед основних чинників конкурентоспроможності країн визначальним є впровадження ефективних механізмів інноваційної політики, які забезпечують конкурентоспроможність економіки» [1].

Конкуренція в економіці виконує ряд функцій, найбільш важливі з яких – визначення ринкової вартості товарів, зведення виробництва продукції до суспільно необхідної, тиск на нерентабельні виробництва. Вся господарська діяльність підприємця

підпорядковується основним законам економіки, таким як закон вартості, закон грошового обігу, закон конкуренції.

Закон конкуренції визначає, що всі учасники ринку прагнуть отримати найбільш вигідні умови для виробництва і збуту товарів і послуг, що призводить до того, що їхні інтереси зіштовхуються. Конкуренція є головним фактором сприйнятливості підприємства до інновацій.

В таких умовах лише ті учасники ринку, які ефективно організують свою інноваційну діяльність, можуть бути успішними.

Серед різних методів і засобів підвищення конкурентоспроможності важливе місце займає активізація інноваційних процесів. Підйом інноваційної діяльності являється найважливішим інструментом розвитку і трансформації економічної системи в умовах НТП в забезпеченні конкурентної переваги.

Сприяння розвитку добросовісної конкуренції є однією з ключових передумов розвитку інноваційної економіки та зростання валового внутрішнього продукту. Однак інтелектуальна власність часто виступає об'єктом протиправних дій з боку третіх осіб і відповідно потребує правового захисту. Адже частиною 2 статті 41 Конституції України передбачено право кожного володіти, користуватися і розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної та творчої діяльності. А згідно з частиною 2 статті 54 Конституції, громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності. Кожен громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності; ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом [2].

Для запобігання протиправних дій і підвищення стимулів для проведення інноваційної діяльності з метою підвищення ефективності економіки країни в цілому необхідно вживати відповідних заходів.

Для цього, зокрема, необхідно:

- враховувати світовий досвід шляхом вивчення, аналізу та узагальнення досвіду іноземних держав, а також практики застосування законодавства у сфері інтелектуальної власності і переймати найкращі практики;

- забезпечити впровадження ефективного механізму захисту прав інтелектуальної власності;
- підвищити відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності;
- вжити заходів для підйому інноваційного підприємництва як ключового ресурсу в забезпеченні конкурентної переваги;
- створити умови для розбудови національної інноваційної системи;
- удосконалити національне законодавство шляхом його гармонізації із законодавством ЄС адже від впровадження таких механізмів залежить стан зовнішнього і внутрішнього середовища господарської системи в цілому. Формування нової інноваційної системи має враховувати необхідність розробки нормативно-правового забезпечення для протидії зловживанням правами інтелектуальної власності.

Вжиття таких заходів буде сприяти створенню оптимальної, якісної та ефективної державної системи правової охорони інтелектуальної власності, підйому інноваційного підприємництва як ключового ресурсу в забезпеченні конкурентної переваги.

Література

1. Рекомендації парламентських слухань на тему: «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів» Схваленої Постановою Верховної Ради України від 21 жовтня 2010 року N 2632-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2632-17>.
2. Конституція України – Верховна Рада України; Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр.
3. Про схвалення Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 червня 2016 р. № 402-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/402-2016-%D1%80>.